

Individbaserad systematisk uppföljning

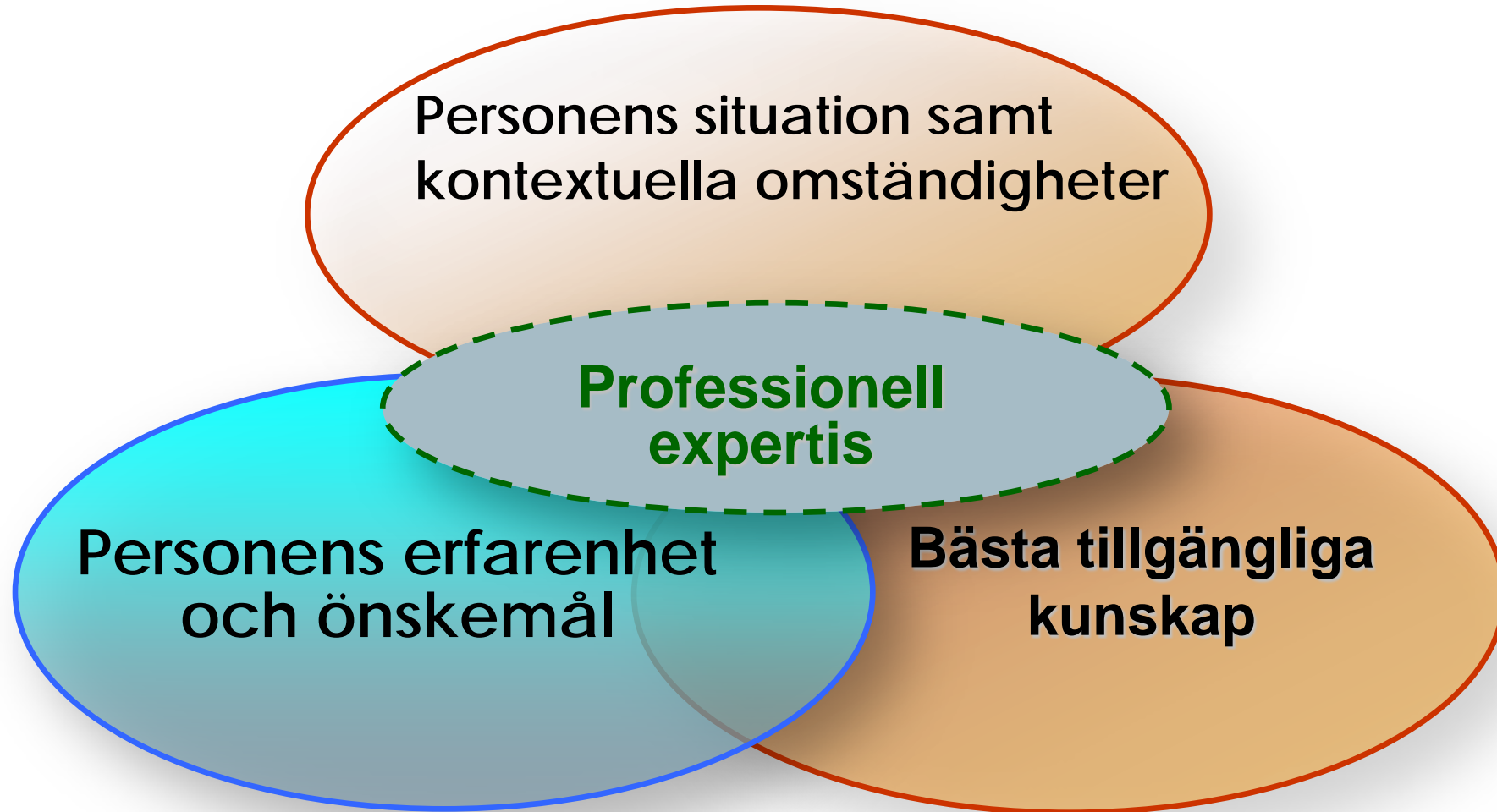
Johan Glad

2015-11-17

Den evidensbaserade beslutsprocessen

(Haynes, Devereaux & Guyatt, 2002)

Olika slags kunskap behövs i EBP

- Vetenskaplig forskning
- Kunskap om bedömningar och standardiserade bedömningsmetoder
- Lokal kunskap om den egna verksamheten (systematisk uppföljning = SU)

Systematisk uppföljning handlar om att:

- Beskriva, mäta och dokumentera *enskilda* personer problem/behov, insatser och resultat
- Sammanställa informationen på gruppnivå för att utveckla verksamheten

Nyttan med systematisk uppföljning

- Systematiserar kunskap om målgruppens situation och insatser (visar t ex om kvinnor och män får samma service)
- Tydliggör utvecklings- och förbättringsområden (visar t ex om insatserna passar för målgruppen)
- Beskriver verksamhetens arbete i siffror (vilket stärker dess position i kommunala diskussion om resurser etc.)
- Gynnar kritiskt förhållningssätt till EBP (resultaten i den egna verksamheten kan jämföras med effektstorlekar i nya evidensbaserade metoder)

Exempel på SoS-produkter som vill främja SU:

Normerande:

- Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9)
- Dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS (SOSFS 2014:5)

Kunskapshöjande:

- Skrift om systematisk uppföljning med steg-för -steg beskrivningar och exempel från praktiken
- Webbutbildning i systematisk uppföljning med övningsmoment
- SU-modeller

SoS-produkter som skulle få ökad kvalitet om det bedrevs SU:

- Nationella kvalitetsregister
- Öppna jämförelser

Hinder mot att bedriva SU

- Ovana av siffror och mätningar av klientarbetet
- Osäkerhet kring SoLPuL och rätten att ha register
- Liten erfarenhet av att bedriva SU
- Svårt = dyrt att upphandla de variabler som behövs för SU om man ej har erfarenhet av SU
- Uppfattning att alla it-system måste vara integrerade

Chefens ansvar

- Informera så att de som berörs förstår varför och hur arbetet ska utföras
- Se till att det finns nödvändiga resurser, som it-system, utrustning, personal och tid
- Inspirera och motivera medarbetarna, både i inledningsfasen och i det långsiktiga arbetet.

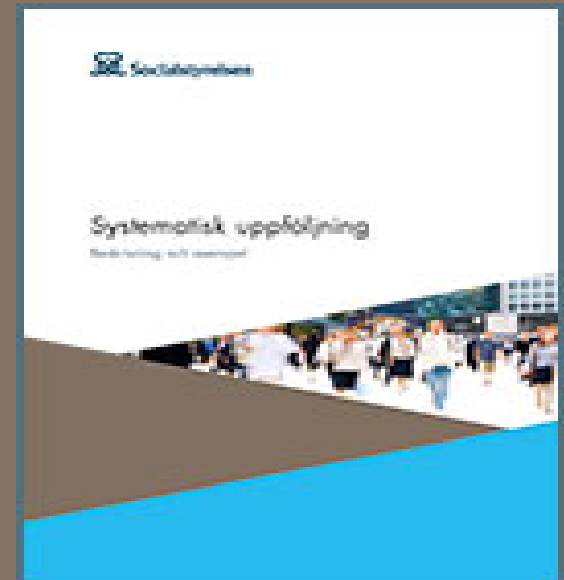
Vad kan systematisk uppföljning ge svar på?

- Vilka problem har våra klienter?
- Vilka insatser får våra klienter?
- Har klienternas situation förändrats efter insatserna?
- När vi de mål vi satt upp tillsammans med våra klienter?
- Vad tycker klienterna om insatserna?
- Speglar våra insatser klienternas behov?

Nytta på tre nivåer

- I arbetet med klienter (individuell uppföljning)
- på verksamhetsnivå för att utveckla kvalitetsarbetet (verksamhetsuppföljning)
- på nationell nivå i ex. nationella kvalitetsregister (nationell uppföljning)

1. Planera systematisk uppföljning
2. Beskriv situationen före insats
3. Mät situationen under insats
4. Följ upp situationen efter insats
5. Sammanställ uppgifterna
6. Analysera resultaten

1. Planera systematisk uppföljning

- Bestäm syftet
- Vilka klienter ska följas upp?
- Vilka uppgifter ska samlas in och följas upp?
- Hur ska uppgifterna registreras?
- Planera hur, när och av vem uppgifter ska samlas in

2. Beskriva situationen före insats

- **Bakgrundsinformation**

- Kunskap om målgruppen
- Jämförelser

- **Mäta och dokumentera huvudsakliga problem**

- **Formulera mål tillsammans med klienten**

Mål: Ökad närvaro i arbetsmarknadsprojekt.

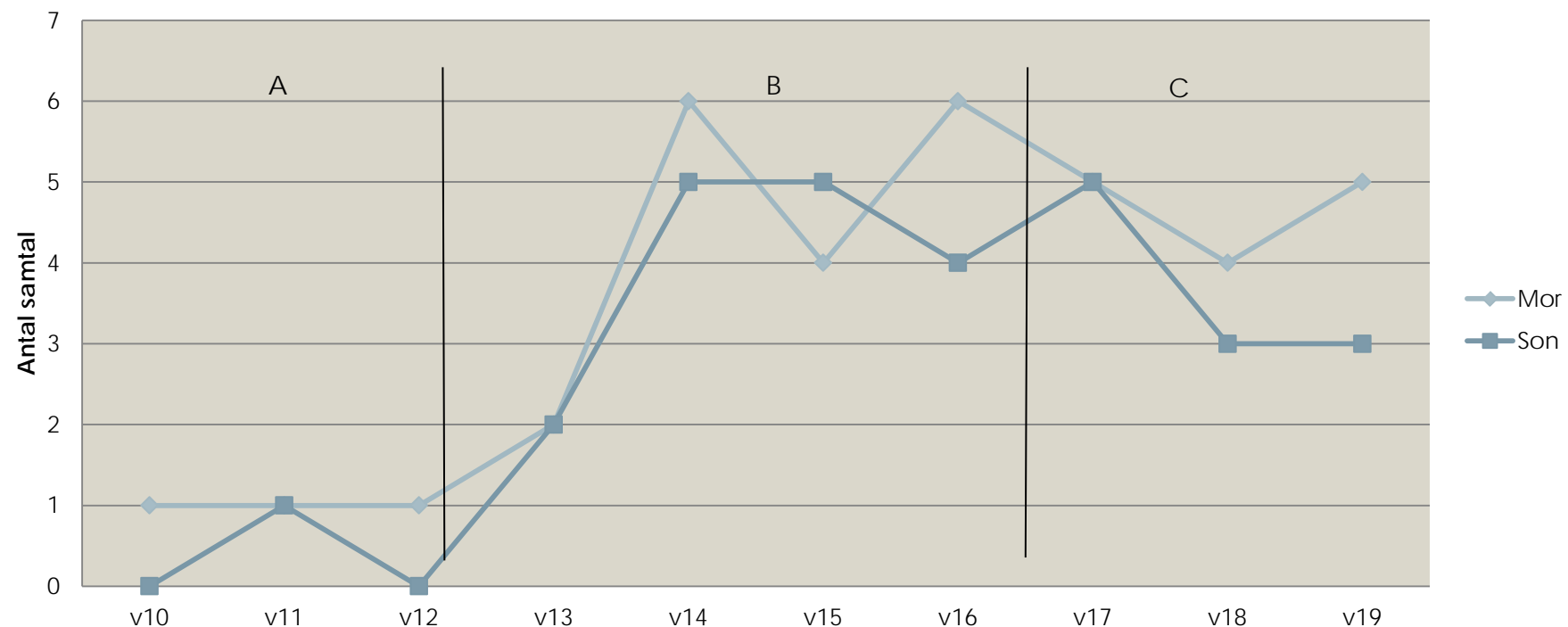
Mått: Antal närvarodagar de senaste tre månaderna.

Mål: Minska problematisk och riskabel konsumtion av alkohol.

Mått: Värde på en standardiserad skala (t.ex. AUDIT)

3. Mäta situationen under insats

Figur 1. Antal samtal som avslutas utan konflikt under veckorna 10-19
(A = före insats; B = under insats; C = efter insats)

4. Följa upp situationen efter insats

- Mäta det som man velat "förändra"
- Relatera till mål
- Mätningar endast efter insats
- Brukarundersökningar
  - Upplevd förändring
  - Tillfredsställelse med specifika komponenter
  - Tillfredsställelse generellt

Generell måluppfyllelse

Skala i 4 steg

- Positivt förändring, målet uppfyllt
- Positiv förändring, målet ej uppfyllt
- Ingen förändring
- Negativ förändring

5. Sammanställa uppgifterna

Vilka uppgifter kan sammanställas?

- Vilka demografiska grupper av klienter finns i verksamheten?
- Vilka problem eller behov har klienterna?
- Förändras de huvudsakliga problemen över tid?
- Vilken är problemnivån före och efter avslutad insats?
- Hur stor är andelen fullföljda insatser?
- Vad tycker klienterna om kvaliteten på bemötandet och insatserna?

6. Analysera resultaten.

Det finns naturligtvis en mängd analyser man kan göra.

Förändringar hos klienterna:

- Både förbättringar och försämringar i gruppen
- Oförändrat resultat
- Förändringar i andra avseenden än de förväntade

Slutsatser som underlag för verksamhetens utvecklingsarbete:

- Verkar det som om verksamheten har relevanta insatser för de hjälpbehov som klienterna har?
- Hur ser sammansättningen ut av våra klienter?
- Uppnår verksamheten förväntade mål och skiljer sig det från hur vi når uppsatta mål mellan olika grupper av klienter?
- Hur uppfattar klienterna den hjälp de fått, och skiljer det sig mellan olika grupper och måluppfyllelse?

Exempel: Missbruk

Övergripande fråga:

Skiljer sig vårdtyngden hos de klienter vi själva behandlat mot de som får institutionsbehandling?

Svar

Tvärtemot antagandet att klienter med högre vårdtyngd placerades på institutioner så var vårdtyngden densamma för alla, oavsett behandlingsform.

Konsekvens

Vi kan själva behandla fler klienter i den egna verksamheten och få lika bra resultat eftersom vår egen behandling är mer kostnadseffektiv.

Individbaserad systematisk uppföljning - webbutbildning

- Baseras på rapporten "Systematisk uppföljning – beskrivning och exempel"
- För personal inom vård- och omsorg – fokus på socialtjänst
- Fokus på hur man arbetar med systematisk uppföljning
- Blended learning
  - Webbutbildning
  - Handledningsmaterial
  - Programmet SU-Pilot
- Handledningsmaterialet hjälper till att skapa ett pilotprojekt i egen verksamhet
- Lanseras 2015

Utbildningens uppbyggnad

Baseras på de 6 stegen från skriften

- **Vad och varför?** Här får du kortfattad information i text och bild om vad steget handlar om och vad det har för syfte.
- **Hur?** Här får du se filmade intervjuer med Jourpatrullen, som berättar hur de gjorde. Du kan också läsa kortfattade praktiska tips för genomförande.
- **Övning** – Här får du öva på viktiga moment i systematisk uppföljning, med hjälp av Marias videodagbok.
- **Reflektion** – Som avslutning på varje avsnitt får du fundera över hur det fungerar och skulle kunna fungera i din egen verksamhet.

Introduktionsfilm

Introduktion ✓

1. Planera

2. Före insats

3. Under insats

4. Efter insats

5. Sammanställ

6. Analysera

Avslutning ✓

FÖRE INSATS 1/8:

VAD OCH VARFÖR?

HUR?

ÖVNING

REFLEKTERA

Gå vidare
för att lära dig
mer om hur detta
kan göras.

Vad och varför?

I Steg 2 ligger fokus på den enskilda klienten:

- Hur ska omfattningen av klientens huvudsakliga problem mätas före insats?
- Vilket eller vilka mål är rimliga att sätta?
- Hur ska måluppfyllelse mätas?

Syftet med att mäta situationen före insatsen är främst att kunna avgöra om det har blivit någon förändring efter insatsen.

Vad som dokumenteras före insatsen beror på vilka analyser som man vill kunna göra senare. Bakgrundsinformation som ålder, kön, datum för inskrivning eller aktualisering samt tidigare insatser är några exempel på faktorer som senare kan vara intressant att använda för att jämföra olika grupper.

Introduktion ✓

1. Planera

2. Före insats

3. Under insats

4. Efter insats

5. Sammanställ

6. Analysera

Avslutning ✓

UNDER INSATS 2/6:

VAD OCH VARFÖR?

HUR?

ÖVNING

REFLEKTERA

Del 3

Hur gjorde Jourpatrullen

– Mätning under insats

Introduktion ✓

1. Planera

2. Före insats

3. Under insats

4. Efter insats

5. Sammanställ

6. Analysera

Avslutning ✓

EFTER INSATS 7/9:

VAD OCH VARFÖR?

HUR?

ÖVNING

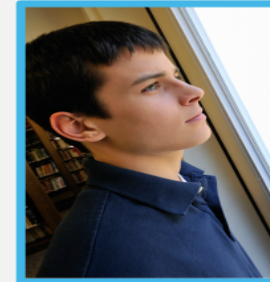
REFLEKTERA

Registrera måluppfyllelse

Lägg in den information som saknas, när det gäller måluppfyllelse och poäng från bedömningsmetoden efter insatsen.

Klicka på bilderna av Maja och Erik för att se deras tidigare mätningar och journalanteckningar.

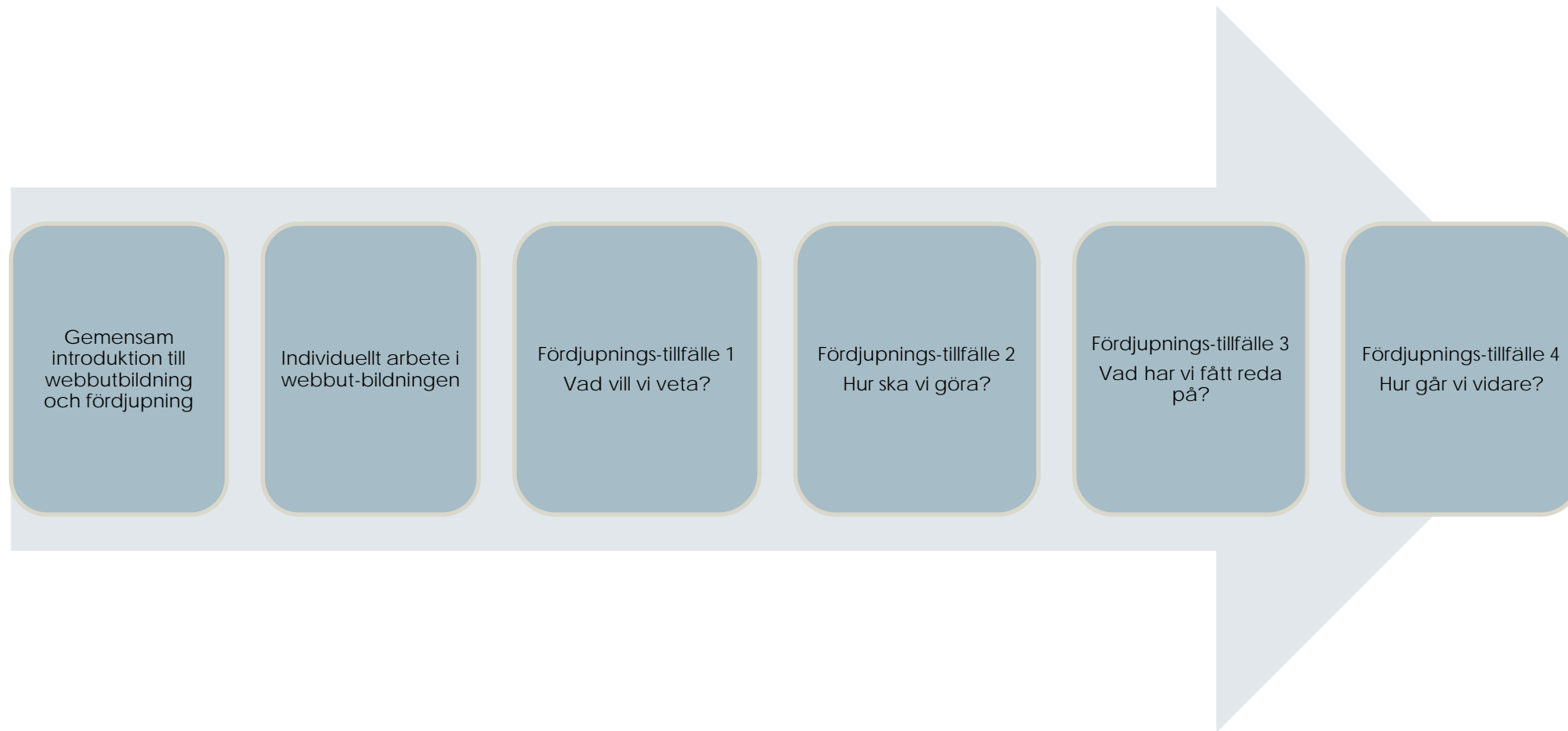

Klient	Ålder	Kön	Huvudsakligt problem	Insats	US – bedömningsmetod utgående före (max = 30)	US – bedömningsmetod utåtagerande efter (max = 30)	Antal individuella behandlings-samtal	Måluppfyllelse för mål 1, skala 1 - 4
Erik	16 år	Man	Utåtagerande beteende	X	22	Fyll i här	XY	Fyll i här
Maja	14 år	Kvinna	Utåtagerande beteende	Y	25	Fyll i här	YZ	Fyll i här

Måluppfyllelseskalen

Se kommentar

Handledningsmaterial

Fördjupningstillfälle 2. – Hur ska vi göra?

Syfte

Att skapa förståelse för uppgiftsinsamling vid systematisk uppföljning samt diskutera hur pilotuppföljningen har gått fram tills nu.

Förberedelser

- Deltagarna ska ta med sig fritextsvaren från reflektionsfrågan från steg 2 i webbutbildningen.
- Dator, projektor samt nätverksuppkoppling behövs för att använda SU-pilot.

Tidsåtgång

Cirka 60 minuter.

Genomförande

1. I vår verksamhet

A. Ta hjälp av de utskrivna svaren från reflektionsfrågan från steg 2 i webbutbildningen. Arbeta två och två, diskutera er uppfattning om hur det ser ut i er verksamhet idag:

- Har våra klienter liknande huvudsakliga problem?
- Om svaret på förra frågan är ”nej”, vilka huvudsakliga problem har klienterna? Hur kan de mätas?
- Har vi uppföljningsbara mål för våra klienter?
- Hur beskriver vi insatsen som de enskilda klienterna får (antal gånger, varaktighet, kärnkomponenter etc. avhopp)?

B. Sammanfatta gemensamt.

2. Vår pilotuppföljning

A. Diskutera och bestäm följande inför arbetet med pilotuppföljningen:

- Problemvariabel – Vilka huvudsakliga problem ska mätas och registreras? Individuella eller gemensamma¹ huvudsakliga problem?
- Insatsvariabel – Vilken insats ska registreras – alla insatser eller tyngsta insatsen eller flera insatser per klient?
- Målvariabel – Ska individuella mål eller generella mål (ett mål som är gemensamt för alla klienter) sättas för klienterna?

Verktyg för systematisk uppföljning

- Utvecklingsprojekt, regeringsuppdrag
- Datorapplikation för systematisk uppföljning
- Klart 2015

Några tidiga beslut i SU-projektet

- Praktisk tolkning av "modell" = datorbaserad modell (inte tolka som att vi ska göra en teoretisk modell)
- Göra en modell att växa i, ej nödvändigt att använda hela modellen

Utvecklingen av SU-modellen

- SU-modellen har utvecklats i samverkan med sju verksamheter
- Verksamheterna har registrerat faktiska ärenden för att bedöma relevans (våld)
- Sakkunniga på SoS och SKL har gett synpunkter
- Jurist på Socialstyrelsen har utrett juridiska förutsättningar
- IT-säkerhetsföretag har bedömt säkerhet i programmet

Allmänt om SU-modeller

- Innehåller uppgifter om enskilda klienter
- Handläggare kan registrera uppgifter när som helst under ett ärende
- Liknar webbenkät
- Filer med avidentifierade ärendenummer sparas krypterade i en databas
- Uppgifter kan sammanställas **både** för en enskild klient, för samtliga klienter eller grupper av klienter

Allmänt om SU-modeller

- Programmet laddas ned från en projektplats på Socialstyrelsen
- Programmet läggs på ett gemensamt nätverk i verksamheten
- En verksamhet kan välja att använda hela eller delar av en modell (frågor kan döljas)

Innehåll i SU-Pilot

Totalt 45 uppgifter

- Bakgrunduppgifter - 8
- Före insats - 10
- Insatser - 4
- Under insats - 2
- Efter insats - 10
- Brukaruppföljning - 9
- Avslutning - 2

Gränssnitt i SU-Pilot

Arkiv

Målgrupp **SU-pilot**

Ärende-id

Frågor ...

- Bakgrund
- Före insats
- Insatser
- Under insats
- Efter insats

- 25. Insatser i ären...
- 26. Antal insatser
- 27. Mätmetod huv...
- 28. Värde bedömi...
- 29. Omfattning huv...
- 30. Måluppföljning...
- 31. Mätmetod ytter...
- 32. Värde bedömi...
- 33. Omfattning ytte...
- 34. Måluppföljning...

Brukaruppföljn ...

Avslutning

Registrering ...

Ärendesammanställning ...

Gruppsammanställning ...

< >

Efter insats

Efter insats, hur har det huvudsakliga problemet förändrats jämfört med förändringsmålet?

Välj ett eller flera svarsalternativ

- Positiv förändring och målet uppnått
- Positiv förändring men målet inte uppnått
- Ingen förändring
- Negativ förändring

Kommentar måluppföljning huvudsakliga problemet

Jämför förändringen med förändringsmålet för den aktuella omständigheten.

TACK!

LÄS MER PÅ www.socialstyrelsen.se/systematiskuppfoljning